

שם לילדים כיתה א

שלום כיתה א'

יחידת הוראה-למידה
הכוללת תערוכת צילומים
ופעילויות מלוות לתערוכה

© כל הזכויות שמורות
המרכז לתכנון לימודים הוראה והערכה
מכללה אקדמית בית ברל, 2009.

שלום כיתה א'

**כתיבת פעילויות למהדורה
המודפסת (2003):**

- עירית דיאמנט
- כרמלה קרני
- נורה אפשטיין

**עדכון פעילויות ומבוא למהדורת
אלמוג (2009):**

- אבריאלה עמית
- חיה לחמן

אוצרות, עיצוב והפקה:

- חמוטל ארבל
- נורה אפשטיין
- דנוש לחמן
- נוגה קלינסקי

- תודה לכל אלה שאפשרו לנו
להשתמש בצילומים

רציונאל

המעבר לכיתה א' הוא אחד המעברים המשמעותיים בחיי הילד וההורים והוא מלווה בתכונה רבה ובהתרגשות של הילדים, בני המשפחה, ואנשי מערכת החינוך. מעבר זה מציין התחלה במסגרת חדשה- כניסת הילד לעולם הקריאה והלימוד וגם פרידה ממקום מוכר.

בתקופה זו מציפים רגשות סותרים את המעורבים בכניסה לכיתה א': מצד אחד יש ציפיות, עניין וסקרנות ומהצד שני יש שאלות, תהיות וחששות. לחוויות המעבר, הכרוכות בהסתגלות לשינוי, יש השפעה על התמודדויות במעברים נוספים בהמשך החיים.

בשל חשיבותו של מעבר זה פותחה יחידת הוראה-למידה זו- **"שלום כיתה א'"**- המבוססת על תערוכת צילומים ומלווה בהצעות לפעילויות.

מבוא

בתערוכה שלפניכם מבחר צילומים המתארים ילדים וילדות ביומם הראשון בבית הספר. התמונות צולמו בארצות שונות ובמקומות יישוב שונים, והן מתארות ילדים וילדות, בקבוצה או כיחידים, באתרים מגוונים: בבית הספר, בכיתה, בבית ובחצר.

רוב הצילומים צולמו על ידי בני משפחה שרצו להנציח את הרגע, ולא בידי צלמים מקצועיים. לא ערכנו בהם שינויים מכיוון שהיה לנו חשוב להישאר נאמנים למקור.

מטרות יחידת ההוראה-למידה

- להאיר את טקס המעבר של העלייה מהגן לכיתה א' בתרבויות שונות ובזמנים שונים.
- להבין שהמעבר לכיתה א' הוא מעבר אוניברסאלי מכונן שזוכה לביטוי ותיעוד במגוון אופנויות.
- לעודד ביטוי של רגשות הקשורים בתחילת הלימודים בבית הספר.
- לחדד את יכולת ההתבוננות בצילום ולהפיק ממנו מידע.
- לדון במושג "שלום כיתה א'" כמבטא התחלה וראשוניות בביוגרפיה הייחודית של כל אחד.

תל אביב, ישראל, 1959

סן פטרסבורג (לנינגרד), רוסיה, 1970

פרדס חנה, ישראל, 2002

מונטיבידאו, אורוגואי, 1965

אורגואי, 1965

כפר ידידיה, ישראל, 2002

כפר סבא, ישראל, 1998

הרצליה, ישראל, 2002

רעננה, ישראל, 1984

פעילויות

להלן הצעות לפעילויות, המאפשרות עבודה במסגרות למידה שונות וברמות שונות.

הפעילויות עשויות להתאים למסגרות השתלמות של אנשי חינוך ברמות שונות, בהתייחס למושג "שלום כיתה א'" בהקשרו הרחב.

הפעילויות מאורגנות בחמישה [מקבצים](#).

ארגון הפעילויות

חשיפה לתערוכת הצילומים	<u>מבט ראשון</u>
התבוננות מעמיקה בצילומים	<u>מבעד לעדשת המצלמה</u>
החוויה האישית- שלום כיתה א'	<u>מבט אישי</u>
שירי ילדים	<u>מבט ספרותי</u>
פעילות מסכמת	<u>מבט מסכם</u>

מבט ראשון

הפעילויות הפותחות חושפות בפני המשתתפים את אוסף
הצילומים שבתערוכה במטרה לעורר עניין אישי וסקרנות
ולפתח מוטיבציה להעמקה בנושא - בעיקר מן ההיבט האישי
חוייתי.

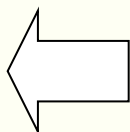
מבט ראשון

מה מסתתר מאחורי המבט?

- תארו את הבעות הפנים של המצולמים בתמונות. מה הן מבטאות?

כולם ביחד וכל אחד לחוד

- מה משותף לכל הצילומים?
- מה מייחד כל צילום?
- מיינו את הצילומים לקבוצות. על פי מה מיינתם? אילו כותרות תציעו לכל קבוצה?

מבעד לעדשת המצלמה

מטרתן של הפעילויות לשכלל את יכולתם של המשתתפים להתבוננות מעמיקה בצילומים.

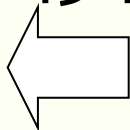
מבעד לעדשת המצלמה

לפני עדשת המצלמה

- תארו את הצילום בו אתם מתבוננים למי שאינו מצוי במקום. התייחסו לזווית הצילום, לרקע, ללבוש, למקומם של הדמות או הדמויות בצילום, לכיוון המבט של המצולמים, להבעות הפנים, לקשר בין המצולמים, למקומם של המבוגרים בצילום וליחס בין המבוגר לילד בצילום.

מאחורי עדשת המצלמה

- התבוננו בצילומים מזווית הראייה של הצלם: אילו בחירות נעשו על ידי הצלם? התייחסו לרקע, לזווית הצילום, לכיוון המבט של המצולמים.
- האם הצילום נראה ספונטאני או מבוים? על פי מה החלטתם? על מה זה עשוי להעיד?

מבט אישי

מטרת הפעילויות - לאפשר למשתתפים להביע את החוויה של "שלום כיתה א" בשני היבטים:

- **היבט ריגושי-** להביע תחושות ורגשות אישיים בעקבות הצילומים.
- **היבט רפלקטיבי-** להתייחס למשמעות המושג "שלום כיתה א" כחלק מהביוגרפיה האישית.

מבט אישי

שלום כיתה א' כפרק בביוגרפיה האישית

- הזכרו בחוויה אישית הכרוכה במושג "שלום כיתה א'" וקשורה אליכם או לבני המשפחה באופן אישי או מקצועי. למשל: כאימא, כילד, כסבתא, כמורה לכיתה א', כמורה בתחילת הדרך המקצועית, כבעל תפקיד במערכת החינוך וכד'.
- היזכרו בחוויה זו וחשבו: מי ליווה אתכם? מי קיבל אתכם, מי הכין אתכם, מי היה בסביבה המיידית, אילו ברכות קיבלתם וממי, במה צוידתם הן פיזית והן נפשית, איך הרגשתם, מה חשבתם, איך הסתיים היום/הפרק הראשון. איזו חוויה משמעותית אתם נוצרים בליבכם עד היום?
- כיצד חוויה זו השפיעה עליכם כבני אדם? כאנשי חינוך? כהורים? כתלמידים?

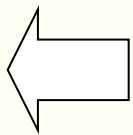

מבט אישי

שקט מצלמים

צלמו תמונה הקשורה במושג שלום כיתה א' או הביאו צילום קיים (שלכם, של בני המשפחה).
- ספרו את הסיפור שמאחורי הצילום.
- פרטו: מיהן הדמויות בצילום, מהו הרקע, זווית הצילום וכד'.

- איזו חוויה משמעותית עבורכם מסתרת מאחורי הצילום?

מבט ספרותי

להלן לקט ציטוטים הלקוחים משירי ילדים
המתייחסים לחויית
"שלום כיתה א"

בַּפֶּעַם הָרֵאשׁוֹנָה הִלְכֹתִי לְשֵׁם עִם אִמָּא

(שלום כיתה א', יהונתן גפן)

מָחַר, כְּבֹר מָחַר, אֶהְיֶה לְתַלְמִיד.
לְרַגַע הַזֶּה צְפִיתִי תַמִּיד.

(מחר אלך ללמוד, מאשה קלו)

אֶל בֵּית-הַסֵּפֶר אֵלְכָה לִי,
אֶלְמַד יוֹם-יוֹם עִכְשָׁו;

(חמש שנים על מיכאל, יצחק קצנלסון)

אָבֶּא, אָמָא, בֵּית וּבֵן, בְּשִׁבְעַ וְנְשִׁלְנִישִׁים,
כְּבָר עוֹמְדִים לְיַד הַנְּשֵׁעַר מִתְרַגְּשִׁים וּמִתְבִּיְנִישִׁים...

(פְּתַח דְּבָר, תְּרַצָּה אֶתָּר)

דן ילך אל בית-הספר – עוד שנה!, עוד שנה!

(בעוד שנה, מרים ילן שטקליס)

שָׁלוֹם, שָׁלוֹם, שָׁלוֹם כְּתָה א',
הַגֵּעֵנוּ, אֲנַחְנוּ כָּאן.

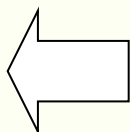
(שלום כיתה א', אהוד מנור)

מבט ספרותי

- בחרו אחד מהציטוטים המדבר אל ליבכם.
 - מדוע בחרתם בו?
 - איזו חוויה הוא מזכיר לכם?

- התאימו אחד הציטוטים לצילום מהתערוכה המוצעת, או לצילום שצילמתם או הבאתם.
 - הסבירו את הקשר בין הציטוט שבחרתם לצילום שבחרתם.

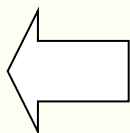

מבט מסכם

תמונות בתערוכה

הכינו תערוכה (מודפסת או דיגיטאלית) הכוללת את הצילומים שהבאתם ו/או צילמתם במיוחד.

- תנו דעתכם לארגון התמונות בתערוכה. מה ינחה אתכם בארגון?
 - אפשרויות לארגון התערוכה : על פי סדר כרונולוגי, על פי מיקום גיאוגרפי, יחיד ורבים וכד'.
- ניתן להוסיף את הסיפור של כל צילום וכן פריטים ומזכרות הקשורים בחוויה או בצילום.
- איזו מוסיקה או שירים תבחרו ללוות את התערוכה?
- נסחו הזמנה לתערוכה.
 - כתבו דברי הסבר לתערוכה.
 - התייחסו לנמעני התערוכה ולמטרותיה.

מקורות

- וידיסלבסקי, מלכה: [המעבר מהגן לבית הספר](#), האגף לחינוך יסודי
- אתר מכון עיתים- [טקסי מעבר](#)
- יחידת הוראה – למידה נוספת באתר אלמוג: [חמש שנים על מיכאל](#)